

בבא בתרא עא

עניין: המקדיש את השדה לא הקדיש אלא את החרוב המורכב ואת סדן השקמה

ספר בן האי-הא = דבנשי רבי דוד רפאפורט

ואמרו וירא מלאך ה' את חתוך הסנה דהנה ר"ל שראו וחקרו של מה נראה במוך הסנה וכמ"ס נמדד פ"כ דט"ל גי' א"ב ר"ל בן קרחה מה ראה הקב"ה לדבר עם משה מתוך הסנה א"ל חלו מתוך חרוב או מתוך סקמה כף - היות שואלני אלא להוציאך חלק אי אפשר אלא לפי מתוך הסנה ללמדך שאין מקום פנוי בלא שכניה המי' סנה בלבד אש בתחילה לא ירד אלא מלאך ה' שיהיה משוגע ושמעו באמצע האש - ואח"כ ירדה - שכניה דכרה שפן - מתוך הסנה ה' אשוראית מה הסנה שפל מכל האילנות כעולם כף הי' ישראל - שפלים - ירדים למזרים לשיכך נגלה איהם הקב"ה וגם שאלו וירד להטלו מיד מזרים ;

הנה - איכה למידק ראשונה דמה משוכה היא ו' לומר דאלו היה נגלה וכו' וחינפי היה ר"ל להקשות דהא הוה אשאר לנגלה כמקום פנוי שאין בו פני כלל ולמה היה קטין עונה - וכו' למה בקט מרוב וסקמה ותו דמאי - ראייה שנמצא בכל סמקומות ואף סנה כיון שהוא ית' אשוראית ולא כהן נק' ח"ו כדו מיהא גרמ' במחש' כדמר אימ"ח ויהיה ראי' שישכן כשחורב וכו' אלא תול' לנגין זה למען ה' לראשו למשה וכו' מי לא ידע דתול' כל הארץ בטרון - ומה נס מרע"ה ותו אמרו בלבד אש דטלו מלאך המונע למען ה' לבל' זה ותו אמר ר' אליעזר שאמר עמה הסנה שפל מכל האילנות דלפי זה לפי לא נגלה באשך אשך ע' ר"ל אש בראים כלה שלבט מה יעשו ארזי קיר - ותו אצרו כף הי' ישראל - שפלים ירדים למזרים דלמה הוסיף ירדו למזרים ותו דל"ל במזרים מאי למזרים - ותו אמרו לשיכך נגלה איהם הקב"ה - שאלו שפלים ראשונה שפער וירד להניינו דמי לא ידע כנח חנה - וכדי נתקן כנ' זה בתעריב כע"ה דיוק קל אמרו דל"ל אלגמתיך - תרוב אי שקמה כן הוה שואלני דלמה נקט חרוב וסקמה ולא מער וארו - בלבנון או תשח או לימא סת' אל' מתוך אילן אחר כף היית - שואלני הפל כע"ה אמר דהנה - תמן כהמור - את היות דף ע"ה ע"ה דהמקדיש את השדה הקדוש את כל' ר"ל - אמר המקדיש שיהיה הקדוש אלא אם החרוב המורכב - ואם סדן ופירי - ואל' כפרין דף י"ד ע"ה על זה ש"ל סדן המורכב סדן הקדוש מהם זקנים וגדולים מאד ויונקים - משה הקדוש טפי משאר אילנות ואינו עשור - דרך סדן ודרך שקמים לקץ חומה כדו - ערדו בעומי קודם שנקצץ קרי ליה כותלת שקמה ול' אחר קנינה קרי ליה סדן השקמה וכו' - וכיון שכן יש לומר דכוונת המין היתה דעה שנגל' הקב"ה כסנה הוא רמו לומר דאש"ג דהו' נרשים - ונרשים עכ"ל הוא ית' נדבק עמהם או דר"ל ע"ד ר"ל ויקוצו מפני כני ישראל שהיו כקוצים בעיניהם - הוה מפני שהו' ית' - עמהם כאמורא דר"ל דכמו שהמור נסך בסנה יותר משאר אילנות כן הוא ית' טמו' תמיד עם ישראל מר' שכניו ית' - שטורה על נשמות - וכו' ולזה שאל המין דלמה דמה הוה הקב"ה לישראל לקוצים דאם הכוונה שהו' ית' נדבק עמהם ויונקים ממנו כביכול כדו יעקב שכל נחלתו היה ראי' שיתגלה כשקמה או בחרוב שהם יונקים טפי מהשדה כן ישראל דקב' כו' ית' יותר משאר אילנות וכן החרובים הן בול' במקום נגלתם וכמו שכתב ר"ל בר' חנינא שדיל' נקב טל חרוכין וכן אמרו נרופית טל שקמה וג'ה האיבו ר' יוחנן בן קרחה לומר דאש"ג דהיה מתגלה בחרוב או כשקמה וכו' דר"ל דסוף סוף הוא קושיא למה כשמת' ולא בחרוב ואם היה במחל

רשיי ערכין יד
 בתוכה: ר' שמעון אומר לא הקדיש. אילנות שנה: אלא חרוב המורכב וסדן השקמה. שהם זקנים וגדולים מאד ויונקים משדה הקדוש טפי משאר אילנות והכי מפורש בב"ב סדן [השקמה] דדרך

שמות רבה ב, ה
 מתוך הסנה, ישאל גוי אחד את ר' יהושע בן קרחה, מה ראה הקדוש ברוך הוא לדבר עם משה מתוך הסנה, אמר לו אלו מתוך חרוב או מתוך שקמה כף היית שואלני, אלא להוציאך חלק אי אפשר, למה מתוך הסנה, ללמדך שאין מקום פנוי בלא שכניה אפילו סנה.